P9_TA(2019)0031

Tuje vmešavanje v volitve in dezinformacije v nacionalnih in evropskih demokratičnih procesih

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 10. oktobra 2019 o tujem vmešavanju v volitve ter dezinformacijah v nacionalnih in evropskih demokratičnih procesih (2019/2810(RSP))

(2021/C 202/06)

Evropski parlament,

— ob upoštevanju Pogodbe o Evropski uniji (PEU), Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, zlasti členov 7, 8, 11, 12, 39, 40, 47 in 52, Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, zlasti členov 8, 9, 10, 11, 13, 16 in 17, ter Protokola h Konvenciji o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, zlasti člena 3,

— ob upoštevanju Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah z dne 16. decembra 1966, zlasti členov 2, 17, 19, 20 in 25,

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 26. aprila 2018 z naslovom Boj proti dezinformacijam na spletu: evropski pristop (COM(2018)0236),

— ob upoštevanju akcijskega načrta proti dezinformacijam z dne 5. decembra 2018 (JOIN(2018)0036), ki sta ga skupaj izdali Komisija in podpredsednica/visoka predstavnica, ter njunega skupnega poročila o izvajanju akcijskega načrta proti dezinformacijam z dne 14. junija 2019 (JOIN(2019)0012),

— ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta z dne 18. oktobra 2018,

— ob upoštevanju študije o avtomatizirani obravnavi dezinformacij (Automated tackling of disinformation), ki jo je 15. marca 2019 objavil Generalni direktorat Evropskega parlamenta za parlamentarne raziskovalne storitve ([1]),

— ob upoštevanju resolucije z dne 12. marca 2019 o varnostnih grožnjah zaradi vedno večje prisotnosti Kitajske na tehnološkem področju v EU in možnih ukrepih na ravni EU za njihovo zmanjšanje ([2]),

— ob upoštevanju resolucije z dne 23. novembra 2016 o strateškem komuniciranju EU zoper propagando, ki jo proti njej usmerjajo tretje strani ([3]),

— ob upoštevanju priporočila z dne 13. marca 2019 Svetu in podpredsednici Komisije/visoki predstavnici Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko o pregledu nadaljnjih ukrepov, ki jih je sprejela ESZD dve leti po poročilu EP o strateškem komuniciranju EU za boj zoper propagando, ki jo proti njej usmerjajo tretje strani ([4]),

— ob upoštevanju Direktive 2002/58/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. julija 2002 o obdelavi osebnih podatkov in varstvu zasebnosti na področju elektronskih komunikacij (Direktiva o zasebnosti in elektronskih komunikacijah) ([5]) ter njene sedanje reforme,

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 25. oktobra 2018 o uporabi podatkov uporabnikov Facebooka s strani Cambridge Analytica in vplivu na varstvo podatkov ([6]),

([1]) Generalni direktorat za parlamentarne raziskovalne storitve, Oddelek za znanstvene napovedi, 15. marec 2019.
([2]) Sprejeta besedila, P8_TA(2019)0156.
([3]) UL C 224, 27.6.2018, str. 58.
([4]) Sprejeta besedila, P8_TA(2019)0187.
([5]) UL L 201, 31.7.2002, str. 37.
([6]) Sprejeta besedila, P8_TA(2018)0433.

četrtek, 10. oktober 2019

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 12. decembra 2018 o letnem poročilu o izvajanju skupne varnostne in obrambne politike ([7]),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 24. julija 2019 z naslovom Devetnajsto poročilo o nadaljnjem napredku pri vzpostavljanju učinkovite in prave varnostne Unije (COM(2019)0353),

— ob upoštevanju Uredbe (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) ([8]),

— ob upoštevanju predloga Komisije z dne 6. junija 2018 za uredbo Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi programa za digitalno Evropo za obdobje 2021–2027 (COM(2018)0434),

— ob upoštevanju člena 132(2) Poslovnika,

A. ker so poskusi državnih in nedržavnih akterjev iz tretjih držav, da bi vplivali na odločanje v EU in državah članicah, ter pritiski na vrednote v členu 2 PEU z zlonamernim vmešavanjem del širšega trenda, ki ga je opaziti v demokracijah po vsem svetu;

B. ker lahko tuje vmešavanje poteka v številnih oblikah, kot so dezinformacijske kampanje v družbenih medijih za oblikovanje javnega mnenja, kibernetski napadi na ključno infrastrukturo za volitve ter neposredna in posredna finančna podpora političnim akterjem;

C. ker tuje vmešavanje v volitve predstavlja velik izziv, saj resno ogroža evropske demokratične družbe in institucije, temeljne pravice in svoboščine, pravno državo, varnost, gospodarsko blaginjo in navsezadnje suverenost Evrope;

D. ker so države, ki so se vmešavale v tuje zadeve, od nekdaj uporabljale in zlorabljale svetovno povezovanje ljudi in gospodarstev z digitalnimi sredstvi in novimi tehnologijami; ker je mogoče medije, zlasti družbene platforme, zlahka zlorabiti za širjenje dezinformacij;

E. ker je treba okrepiti ozaveščenost o ruskih dezinformacijskih kampanjah, saj so glavni vir dezinformacij v Evropi;

F. ker so v zlonamerno vmešavanje v evropske javne razprave poleg Rusije vpleteni tudi državni in nedržavni akterji iz tretjih držav;

G. ker se je pri predhodni analizi, ki jo je junija 2019 pripravila Komisija, pokazalo, da so ukrepi za zaščito celovitosti evropskih volitev prispevali k omejitvi tujega državnega in nedržavnega vmešavanja v volitve v Evropski parlament maja 2019;

H. ker je Evropska unija uspešno izvajala vrsto ukrepov za zmanjšanje tujega vpliva na evropske parlamentarne volitve leta 2019 in ohranitev njihove celovitosti, vključno s kodeksom ravnanja glede dezinformacij, sistemom hitrega obveščanja in evropsko mrežo za volilno sodelovanje; ker je Komisija napovedala, da bo sprejela nadaljnje ukrepe za reševanje teh vprašanj;

I. ker je Evropska unija močno odvisna od tujih tehnologij, programske opreme in infrastrukture, zaradi česar je bolj izpostavljena tujemu vmešavanju v volitve;

J. ker je zaradi obsega zlonamernega vmešavanja potreben usklajen evropski odziv z več dopolnjujočimi se sklopi;

K. ker boj proti dezinformacijam in tujemu vmešavanju v volitve ni samo v rokah javnih organov, ampak tudi v rokah internetnih podjetij in podjetij na področju družbenih medijev, ki bi zato morala sodelovati pri uresničevanju tega cilja, pri tem pa ne ogrožati svobode govora ali se spreminjati v zasebne organe za cenzuro;

([7]) Sprejeta besedila, P8_TA(2018)0514.
([8]) UL L 119, 4.5.2016, str. 1.

L. ker je več preiskav pokazalo kršitev ali neupoštevanje najpomembnejših volilnih pravil, zlasti veljavnih določb o preglednosti pri financiranju kampanje, pa tudi obtožbe, da so neprofitne organizacije denar iz tretjih držav, predvsem Rusije, porabljale za politične namene;

M. ker vsi prijavljeni incidenti tujega vmešavanja v volitve kažejo sistematičen vzorec, ki se ponavlja v zadnjih letih;

N. ker bo v državah članicah do konca leta 2020 potekalo več kot 50 predsedniških, nacionalnih, lokalnih ali regionalnih volitev;

1. poudarja, da so svoboda govora in izražanja, varstvo zasebnosti in osebnih podatkov ter pluralnost medijev bistvo trdnih demokratičnih družb ter so najboljše varovalo pred dezinformacijskimi kampanjami in sovražno propagando;

2. poudarja, da je vmešavanje v volitve – čeprav je narava sovražnega vmešavanja in dezinformacij iz tujine večrazsežnostna – del širše strategije hibridnega vojskovanja in da zato odzivanje nanj ostaja osrednja tema varnostne in zunanje politike;

3. ponavlja, da se s tujim vmešavanjem v volitve ogroža pravica ljudi do sodelovanja v upravljanju svoje države neposredno ali prek svobodno izbranih predstavnikov, kot je zapisano v Splošni deklaraciji človekovih pravic, in da tako vmešavanje drugih držav pomeni kršitev mednarodnega prava tudi, ko se ne uporabi vojaška sila ali ogroža ozemeljska celovitost ali politična neodvisnost;

4. meni, da so svobodne in poštene volitve bistvo demokratičnega procesa, in zato poziva institucije EU in države članice, naj odločno ukrepajo glede tega vprašanja, tudi v bližajočem procesu razmisleka o prihodnosti Evropske unije;

5. je globoko zaskrbljen, ker se pojavljajo vedno novi dokazi o vmešavanju pred vsemi velikimi nacionalnimi in evropskimi volitvami, pogosto z znaki tujega vpliva, pri čemer je velik del vmešavanja v korist proti EU, skrajno desničarskih in populističnih kandidatov in usmerjenega v specifične manjšine in ranljive skupine, vključno z migranti, osebami LGBTI, verskimi skupinami, osebami romskega porekla in muslimani ali ljudmi, ki veljajo za muslimane, širši namen tega pa je zmanjšati privlačnost demokratične in enakopravne družbe;

6. je seznanjen s skrb vzbujajočim trendom, da svetovne skrajno desničarske skupine na platformah družbenih medijev v velikem obsegu širijo dezinformacije; je zaskrbljen, da te dezinformacije spodkopavajo enakost spolov in pravice lezbijk, gejev, biseksualnih, transspolnih in interspolnih oseb;

7. se zaveda, da velika večina držav v celoti ali delno prepoveduje tuje donacije političnim strankam in kandidatom; z zaskrbljenostjo opozarja, da so tuji akterji kljub zakonskim omejitvam za vire političnega financiranja našli načine, da so te omejitve zaobšli ter podprli svoje zaveznike, tako da so najeli posojila pri tujih bankah, kot v primeru stranke Front national leta 2016, z nakupi in poslovnimi sporazumi, kot v primeru obtožb zoper Svobodnjaško stranko Avstrije (FPÖ), o katerih sta 17. maja 2019 pisala Der Spiegel in Süddeutsche Zeitung, ter obtožb zoper Lega per Salvini Premier, o katerih sta 10. julija 2019 pisala Buzzfeed in L'Espresso, in s podporo finančnim dejavnostim, kot je poročal britanski tisk v zvezi s kampanjo Leave.eu;

8. je močno zaskrbljen zaradi izredno nevarne zlasti ruske propagande ter poziva Komisijo in Svet, naj uvedeta učinkovito in podrobno strategijo za hitro in zanesljivo preprečevanje ruskih dezinformacijskih strategij;

9. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da se je število dezinformacij, ki so bile pripisane ruskim virom in jih je od januarja 2019 zabeležila projektna skupina EU East StratCom (998 primerov), več kot podvojilo v primerjavi z istim obdobjem v letu 2018 (434 primerov);

10. poleg tega odločno obsoja vse agresivnejše ukrepe državnih in nedržavnih akterjev iz tretjih držav, ki želijo spodkopati ali odpraviti normativne temelje in načela evropskih demokracij in suverenost vseh držav pristopnic EU na Zahodnem Balkanu in držav vzhodnega partnerstva ter tudi vplivati na volitve in podpirati skrajna gibanja, ob upoštevanju dejstva, da se obseg kibernetskih napadov nenehno povečuje;

četrtek, 10. oktober 2019

11. priznava pozitiven učinek prostovoljnih ukrepov, ki jih sprejmejo ponudniki storitev in platforme za boj proti dezinformacijam, vključno z novimi pravili za večjo preglednost volilnega oglaševanja na družbenih medijih v kodeksu ravnanja, pa tudi učinek ukrepov, ki so jih v zadnjem letu izvedle Komisija in države članice, in jih opozarja na njihovo skupno odgovornost v boju proti dezinformacijam;

12. želi spomniti na svojo resolucijo z dne 25. oktobra 2018, v kateri je Facebook po aferi Cambridge Analytica pozval, naj uvede različne ukrepe, da se prepreči uporaba socialne platforme za vmešavanje v volitve; ugotavlja, da družba Facebook večine zahtev ni nadalje obravnavala;

13. meni, da vmešavanje v volitve v eni državi članici vpliva na celotno EU, saj lahko vpliva na sestavo institucij EU; meni, da teh groženj ne morejo obravnavati zgolj nacionalni organi, ki delujejo ločeno, niti jih ni mogoče obravnavati zgolj s samoregulacijo zasebnega sektorja, temveč je potreben usklajen pristop na več ravneh, ki vključuje več deležnikov; meni, da bi bilo treba tako na ravni EU kot na mednarodni ravni razviti pravni okvir za obravnavo hibridnih groženj, vključno s kibernetskimi napadi in dezinformacijami, da bi omogočili odločen odziv EU;

14. vendar ponovno poudarja, da je treba razviti močno skupno evropsko politiko, da bi učinkovito obravnavali tuje vmešavanje in dezinformacijske kampanje s pomočjo trdnega komuniciranja EU s spletnimi platformami in ponudniki storitev;

15. poziva vse udeležene akterje, naj si še naprej prizadevajo, da bodo demokratični proces in volitve zaščiteni pred tujim vmešavanjem in manipulacijo na državni in nedržavni ravni; zlasti poudarja, da je treba izboljšati medijsko pismenost in državljansko vzgojo prek kulture in izobraževanja že v zgodnjem otroštvu, da lahko tisti, ki so jim dezinformacijske kampanje namenjene, prepoznajo posredovane informacije kot pristranske; zato spodbuja države članice, naj v učne načrte vključijo posebne predmete o medijski pismenosti in naj pripravijo informacijske kampanje za tiste dele prebivalstva, ki so bolj dovzetni za dezinformacije;

16. je zaskrbljen zaradi odvisnosti EU od tujih tehnologij in strojne opreme; poudarja, da si mora EU prizadevati za povečanje lastnih zmogljivosti, saj bo to omejilo možnosti za zlonamerno vmešavanje tujih akterjev v volitve;

17. ponovno poziva Komisijo in države članice, naj vzpostavijo inovacijam naklonjeno okolje, ki bo temeljilo na načelih tržnega gospodarstva in varstva temeljnih pravic, da bi evropskim podjetjem omogočile, da v celoti uresničijo svoj potencial in izkoristijo zaščito teh pravic kot konkurenčno prednost;

18. poziva, naj se s pomočjo nacionalnih in evropskih sredstev okrepijo zmogljivosti za preprečevanje strateške komunikacije sovražnih tretjih strani ter izmenjajo informacije in najboljše prakse na tem področju tako v okviru sedanjega in naslednjega večletnega finančnega okvira za obdobje po letu 2020, med drugim prek programov Obzorje Evropa in Digitalna Evropa; poudarja, da bi morali ti programi vključevati ustrezne zaščitne ukrepe, da se strogo spoštujejo mednarodno pravo in človekove pravice, zlasti pri financiranju tretjih držav;

19. poudarja, da je treba še naprej podpirati in spodbujati odgovorno novinarstvo in uredniško odgovornost v tradicionalnih in novih medijih, ki se soočajo z izzivom nepreverjenih ali enostranskih pristranskih informacij, ki spodkopavajo zaupanje državljanov v neodvisne medije;

20. poudarja, da je treba podpirati javne medije, ki se finančno ne zanašajo na zasebne vire financiranja in lahko zato zagotavljajo kakovostne in nepristranske informacije splošni javnosti, hkrati pa zagotavljajo in ohranjajo neodvisnost od političnega vmešavanja;

21. ponavlja, da podpira pomembno delo Evropske ustanove za demokracijo pri podpori organizacij, ki se borijo proti lažnim novicam in dezinformacijam;

22. meni, da bi morala EU iskati praktične rešitve za podporo in krepitev demokratičnih, neodvisnih in raznolikih medijev v državah sosedstva EU in državah Zahodnega Balkana, ki so kandidatke za pristop k EU;

23. poziva, naj se projektna skupina EU East StratCom preoblikuje v stalno strukturo znotraj Evropske službe za zunanje delovanje, ki bo imela precej več finančnih sredstev in večje število zaposlenih kot doslej;

24. poudarja, da je zaradi kompleksnosti tveganj, ki jih predstavljajo spletno vmešavanje v volitve in dezinformacijske kampanje, za odkrivanje in obvladovanje teh tveganj potrebno medsektorsko sodelovanje, ki vključuje pristojne organe in deležnike;

25. poziva Komisijo, naj volilno opremo uvrsti med kritično infrastrukturo, da se omogoči odziv v primeru kršitve direktive o varnosti omrežij in informacij ([9]);

26. opozarja, da se pri velikem deležu tega zlonamernega vmešavanja kršijo evropska pravila o varstvu podatkov in zasebnosti; poziva nacionalne organe za varstvo podatkov, naj v celoti uporabijo pooblastila za preiskovanje kršitev varstva podatkov ter naložijo odvračilne sankcije in kazni;

27. ponovno poziva, naj države članice ob podpori Eurojusta raziščejo uporabo spletnega političnega prostora, ki naj bi ga nezakonito uporabljale tuje sile;

28. poziva Komisijo, naj še naprej spremlja vpliv tujega vmešavanja v Evropi in naj izpolni zavezo, ki jo je slovesno podala novoizvoljena predsednica Ursula von der Leyen, da bo obravnavala „grožnje zunanjega vmešavanja v evropske volitve“ ([10]);

29. poziva naslednjega podpredsednika Komisije/visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, naj uvrsti boj proti dezinformacijam med glavne cilje zunanje politike;

30. poziva Komisijo, naj oceni možne zakonodajne in nezakonodajne ukrepe, ki lahko privedejo do vmešavanja platform družbenih medijev, da bi se sistematično označevala vsebina, ki jo delijo boti, pregledovali algoritmi, da bi bili ti čim bolj nepristranski, in da bi se zapirali računi oseb, ki se ukvarjajo z nezakonitimi dejavnostmi, ki motijo demokratične procese ali podžigajo sovražni govor;

31. poziva Komisijo in države članice, naj podprejo javne ustanove, možganske truste, nevladne organizacije in lokalne kibernetske aktiviste, ki se ukvarjajo z vprašanji propagande in dezinformacij, ter naj zagotovijo financiranje in podporo za kampanje ozaveščanja javnosti, da bi bili državljani EU manj dovzetni za dezinformacije;

32. opozarja na pomembno vlogo žvižgačev kot varovala demokracije in upravljanja pri razkrivanju informacij v javnem interesu; poziva organe držav članic Sveta Evrope, naj pripravijo in razširijo politiko na področju žvižgaštva ob upoštevanju 20 načel iz priporočila CM/Rec(2014)6; opozarja na nedavno sprejeto direktivo o zaščiti žvižgačev;

33. želi spomniti, da EU zagotavlja 4,175 milijonov EUR za ukrepe, ki podpirajo svobodo medijev in raziskovalno novinarstvo, vključno z mehanizmom za odzivanje na kršitve svobode tiska in medijev ter dejansko zaščito novinarjev;

34. meni, da lahko EU zaščiti svoje demokratične procese le, če celostno razmisli o tujem, avtoritarnem vmešavanju in obravnava šibke točke v vseh vidikih demokratičnega upravljanja in institucij, vključno z evropskimi političnimi strankami;

([9]) Direktiva (EU) 2016/1148 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. julija 2016 o ukrepih za visoko skupno raven varnosti omrežij in informacijskih sistemov v Uniji (UL L 194, 19.7.2016, str. 1).

([10]) „Bolj ambiciozna Unija: Moj načrt za Evropo“, Ursula von der Leyen – Politične usmeritve naslednje Evropske komisije za obdobje 2019–2024 (2019), https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_sl.pdf – str. 21.

35. poziva Komisijo in države članice, naj sodelujejo v razpravah z deležniki in mednarodnimi partnerji, tudi v mednarodnih forumih, da bi okrepile ukrepe za boj proti hibridnim grožnjam;

36. poudarja, da ***so*** NATO in njegovi centri odličnosti bistveno orodje, ki Evropi omogoča krepitev čezatlantske povezave ter povečanje odpornosti Evrope in Severne Amerike na dezinformacije;

37. poziva Komisijo, naj obravnava vprašanje tujega financiranja evropskih političnih strank in fundacij, pri čemer naj ne ovira oblikovanja evropskega javnega prostora, ki presega Evropsko unijo, in naj začne razpravo z državami članicami, da bi obravnavale ta vprašanja v zvezi s svojimi domačimi političnimi strankami in fundacijami;

38. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Komisiji, Svetu ter vladam in parlamentom držav članic.